

Zvýšený výskyt černého kašle zaznamenávají také pražští hygienici

15.2.2024 - | Hygienická stanice hlavního města Prahy

Praha v aktuální době patří mezi regiony ČR, kde se v populaci významně zvyšuje nákaza černým kašlem. Jen za letošní leden eviduje Hygienická stanice hlavního města Prahy (dále jen "HSHMP") 54 nových případů. K 11. únoru pak jde o dalších 35 nových případů. Počet diagnostikovaných případů černého kašle se v Praze zvyšuje už od podzimních měsíců loňského roku. Nárůst počtu případů hlásí i jiné evropské státy. Od začátku roku k datu 11.2.2024 tak HSHMP v Praze celkově zatím zaznamenala již 89 případů.

Tempo výskytu černého kašle se letos zvyšuje daleko rychleji: za celý rok 2023 hygienici v Praze evidovali 86 případů černého kašle.

Onemocnění je diagnostikováno napříč všemi věkovými skupinami: nejvíce případů HSHMP eviduje ve věku mezi 15 a 19 lety. Je to pravděpodobně dáno delším časovým odstupem od podaného očkování, které už nemusí dostatečně chránit před onemocněním, a také intenzitou kontaktů v této věkové kategorii.

Vzhledem k velké mobilitě obyvatel je Praha vždy sledována jako celek. Ve výskytu onemocnění není mezi jednotlivými částmi Prahy výrazný rozdíl.

TISKOVÁ ZPRÁVA STÁTNÍHO ZDRAVOTNÍHO ÚSTAVU ze dne 14.2.2024

Černého kašle rapidně přibývá

Epidemiologové předpovídají, že ČR čeká "pertusový rok"

Každý jeden týden od začátku roku v ČR narůstá počet hlášených případů pertuse. Od 28 případů v prvním kalendářním týdnu jsme se dostali už na 188 případů v posledním dosud tabulkově zhodnoceném týdnu, tedy 6. kalendářním. V tabulce vidíme přehled počtu případů hlášených v jednotlivých kalendářních týdnech roku 2024.

V předchozích deseti letech bylo evidováno nejvíce případů pertuse hlášených v lednu v roce 2014 – 244 případů. Celkem bylo v roce 2014 hlášeno 2521 nemocných a nemocnost na konci roku 2014 představovala 24 případů na 100 000 obyvatel

„Pokud by tento nárůst pokračoval stejným tempem, lze předpokládat, že by na konci roku 2024 mohly celkové počty dosahovat tři až čtyři tisíce případů černého kašle. Tato predikce je velmi reálná i vzhledem k předchozímu takzvaně klidovému období během pandemie covid-19, kdy byly hlášeny pouze desítky případů pertuse ročně. V období pandemie zasáhla do vývoje většiny infekčních nemocí, černý kašel nevyjímaje, protiepidemická opatření. Zároveň s tím došlo v některých oblastech republiky také k poklesu proočkovanosti. Data ukazují zejména na vybrané lokality Královéhradeckého a Jihomoravského kraje, ale konkrétní příčinu poklesu nám systém neodhaluje. V populaci celkově narostl počet vnímavých jedinců, mezi kterými se tato vysoce nakažlivá nemoc následně snadno šíří. Je tedy třeba se s nejvyšší pravděpodobností připravit na pertusový rok,“ varuje epidemioložka MUDr. Kateřina Fabiánová, Ph.D. Zároveň pojmenovala, co je potřeba udělat pro zlepšení popsáného stavu:

Černý kašel ohrožuje zejména novorozence a plně neočkované kojence. Jde o vysoce nakažlivé onemocnění respiračního traktu způsobené bakterií *Bordetella pertussis*. Patří mezi vůbec nejzávažnější onemocnění dětského věku. Závažnou, nezřídka fatální komplikací pertuse bývá bronchopneumonie. Děti, které mají nízký věk pro očkování nebo nejsou plně očkované vakcínou proti pertusi, jsou ve vysokém riziku onemocnění a případných komplikací. K většině úmrtí spojených s pertusí dochází u kojenců mladších tří měsíců věku.

Připomeňme si, jak situace vypadala před zavedením povinného očkování proti černému kašli a jak se změnila po zavedení povinné vakcinace:

„Onemocnění zpočátku vypadá jako běžný katar dýchacích cest, může se vyskytnout rýma, slzení, kýchání, zánět spojivek, mírně zvýšená teplota, chrapot, bolesti v krku. Dominantní je postupný rozvoj opakovaných záchvatů obvykle suchého kašle, s rudnutím až modráním zejména v obličeji. Může se objevit krátká zástava dechu, po které následuje hlasitý, zajímavý nádech připomínající zakokrhání kohouta. Záchvat kašle někdy končí vykašláním malého množství vazkého sputa nebo zvracením (dávivý kašel). Kašel se zhoršuje v noci a typické je, že nereaguje na běžnou léčbu. Mezi záchvaty kašle pacient nemá obvykle žádné příznaky,“ popisuje epidemioložka Kateřina Fabiánová.

„Jedinou spolehlivou cestou jak ochránit sebe, ale i třeba malé děti v rodině a starší lidi, je očkování. Je nezbytné, aby rodiče věděli o rizicích, hovořili se svými praktickými a dětskými lékaři a v žádném případě nepodceňovali, nebo jakkoli bezdůvodně neoddalovali očkování svých dětí. Očkování proti pertusi ani prožité onemocnění nás však nechrání celý život. Ochranné protilátky po očkování i po onemocnění postupně klesají a člověk se stává vůči infekci opět vnímavý. Očkování je třeba proto minimálně jednou v dospělosti opakovat. Ideální je nechat se při pravidelném přeočkování proti tetanu očkovat kombinovanou vakcínou, tedy proti tetanu, černému kašli a záškrtu dohromady, která pak poskytuje dočasnou ochranu před třemi závažnými infekcemi. První příležitost v dospělosti je při pravidelném přeočkování proti tetanu mezi 20 až 25 rokem života.“

„Apeluji zejména na těhotné a rodiče malých dětí, aby neváhali a využili ochranu očkováním. Zdravotním stavem neodůvodněné odpírání základního a povinného očkování dětem, které vidíme u některých rodičů, se v tomto případě může rovnat i ohrožení života dítěte,“ zdůrazňuje ředitelka Státního zdravotního ústavu MUDr. Barbora Macková, MHA.

Očkování rovněž snižuje spotřebu antibiotik; očkovaný člověk je určitou dobu chráněný před danou infekcí a nepotřebuje antibiotickou léčbu. Nadužívání antibiotik a léčba tzv „naslepo“ může vést ke vzniku rezistence. To se potvrdilo minulý rok v Číně, kdy 80-90 % všech klinických izolátů *Bordetella pertussis* (původce černého kašle) bylo rezistentní na makrolidy, což jsou antibiotika první volby při léčbě černého kašle.

„Antibiotická rezistence je problém dlouhodobý a velice závažný. Jakkoli máme v České republice dobře dostupná antibiotika vhodná pro léčbu černého kašle, příklad Číny ukazuje, jak rychle se může nemoc, které lze předcházet očkováním, změnit ve velký problém když na ni přestanou antibiotika účinkovat. Ještě jednou apeluji, nespolehejme na antibiotika, nepovažujme v žádném případě za zbytečné očkování proti pertusi jen proto, že máme současně dostupné léky. Nemoc může vážně ohrozit životy a léčba antibiotiky nemusí vždy nepříznivý vývoj infekce zvrátit. Nehazardujme, dbejme na dodržování povinného očkovacího kalendáře a v dospělosti žádejme konzultaci u svého praktického lékaře a přeočkování,“ připomněla ředitelka SZÚ.

<https://www.hygp Praha.cz/zvyseny-vyskyt-cerneho-kasle-zaznamenavaji-take-prazsti-hygienici>